

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ

ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ

Υμηττού 47-51, Καισαριανή, τ.κ. 161 21. Τηλ. 210-7224123 fax.: 210-7223584

(Internet) <http://www.imkby.gr> - (e-mail) info@imkby.gr

Αριθμ. Πρωτ.: Φ.1/3/872

Έν Καισαριανή τῇ 3ῃ Σεπτεμβρίου 2007

Ε Γ Κ Υ Κ Λ Ι Ο Σ 68η

Πρός

Τούς πιστούς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μας

Εὐλογημένοι χριστιανοί

“ Εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἀρνίου ἣν εἶχον ” (Ἀποκάλυψις στ’ 9).

Στά τέλη τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1922 γράφτηκε ὁ ὀδυνηρὸς ἐπίλογος τῆς παρουσίας τῶν Ἑλλήνων στὴν Μικρὰ Ἀσία μέ τὰ τραγικὰ γεγονότα πού συνέβησαν τότε, πού εἶναι γνωστά ὡς μικρασιατικὴ Καταστροφή.

Τό Σάββατο 27 Αὐγούστου 1922 (τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου πού στό διωρθωμένο ἡμερολόγιο εἶναι 9 Σεπτεμβρίου) πυρπολήθηκε ἡ Σμύρνη ἀπὸ τοὺς ἀτάκτους τσέτες τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ καὶ ἄρχισε ὁ διωγμὸς καὶ ὁ κατατρεγμὸς τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τὴν πόλη καὶ τὴν περιοχὴ τῆς Ἰωνίας. Ἀπὸ τότε ἔχουν περάσει 85 χρόνια. Ἐπιζοῦν ἀκόμη πολλοὶ ἀπ’ ὅσους διῆλθαν ἀπὸ τὴν “μεγάλῃ θλίψει” (Ματθαίου κδ’ 21) τῶν ἡμερῶν ἐκείνων.

Εἶχε βεβαίως προηγηθεῖ ἡ τριετὴς γενοκτονία τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀπὸ τό 1919, ἡ ὁποία κατέληξε στὴν πυρπόληση τῆς Σμύρνης, τὴν

σφαγή τῶν Ἑλλήνων Χριστιανῶν τῆς πόλεως καί τῆς περιοχῆς καί τόν διωγμό τους ἀπό τίς πατρογονικές ἐστίες τους χωρίς οἶκτο.

Οἱ περιγραφές ὅσων ἔζησαν τά τραγικά γεγονότα ἀδυνατοῦν νά ἀποδώσουν τά δάκρυα, τήν ἀγωνία καί τήν ὀδύνη τῶν πατέρων μας τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἀπό τά μαρτύρια τῶν ἀπηνῶς καταδιωκομένων καί πληττομένων διά παντός μέσου καί τρόπο χριστιανῶν. Σφαγές, βιασμοί, ἀτιμώσεις λεηλασίες, πυρπολήσεις, πνιγμοί, κακουργίες συνθέτουν τήν ζοφερή εἰκόνα τῶν δραματικῶν γεγονότων.

Θά ἀναφέρουμε τρεῖς περιπτώσεις ἀπό τά τραγικά γεγονότα καί τόν μεγάλο διωγμό:

α) Τήν θυσία τῶν καλῶν ποιμένων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Κατά τήν ἀνελέητη σφαγή τῶν Ἑλλήνων τῆς Σμύρνης τό ἀπόγευμα τοῦ Σαββάτου 27 Αὐγούστου/9 Σεπτεμβρίου 1922 μαρτύρησε ὁ Μητροπολίτης καί Ποιμενάρχης της Χρυσόστομος (ὁ Καλαφάτης), πού ἀτιμάσθηκε καί κατακρεουργήθηκε ἀπό τόν τουρκικό ὄχλο. Προσφέρθηκε στόν Κύριο θυσία ἑσπερινή γιά τούς πιστούς του, ἐπειδή ἦταν καλός ποιμένας καί Ἑλληνας φιλόπατρις.

Μαζί μέ τόν μεγαλομάρτυρα καί ἔθνοϊερομάρτυρα Μητροπολίτη Σμύρνης Χρυσόστομο τήν ἴδια περίοδο μαρτύρησαν καί οἱ Μητροπολίτες:

α) Ὁ Κυδωνίων, Γρηγόριος (Ὡρολογᾶς). Οἱ διώκτες του Τοῦρκοι ἔσκαψαν λάκκο γιά νά τόν θάψουν ζωντανό πρό τοῦ ὁποίου ὁ ἀρχιερέας ξεψύχησε.

β) Ὁ Μοσχονησίων Ἀμβρόσιος (Πλειανθίδης) πού βασανίσθηκε ἀπό τούς ἐχθρούς τῆς χριστιανικῆς πίστεως καί ἐλληνίδος πατρίδας. Τόν πετάλωσαν, τοῦ φόρεσαν δηλαδή πέταλα, πού φοροῦν στά ὑποζύγια καί κατατεμάχισαν τό σῶμα του. Μαζί του μαρτύρησαν ἱερεῖς καί ἄλλοι πιστοί τῆς ἐπαρχίας του.

γ) Ὁ Ἰκονίου Προκόπιος πού ἐτελεύτησε ἀπό τούς διωγμούς καί τίς φοβερές κακώσεις τῶν Νεοτούρκων πού τόν πίεζαν νά ἀποσκιρτήσῃ μαζί μέ τόν κλῆρο καί τό λαό ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο.

δ) Ὁ Ζήλων Εὐθύμιος (Ἀγριτέλης). Φυλακισμένος ἔψαλε καθημερινῶς τὴν νεκρώσιμη ἀκολουθία ὡς μελλοθάνατος μόνος του γιὰ τὸν ἑαυτό του.

Μαζί μ' αὐτούς τούς καλούς ποιμένες μαρτύρησαν ἑκατοντάδες ἱερεῖς τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καί χιλιάδες χριστιανοί.

Στίς μικρασιατικές ἐκκλησιαστικές ἐπαρχίες ὑπῆρχαν στήν ἀρχή τοῦ εἰκοστοῦ αἰώνα 2.256.000 Ἕλληνες σέ 27 Ἱερές Μητροπόλεις μέ 1.139 κοινότητες, μέ 2.337 ἐκκλησίες, μέ 3.048 ἱερεῖς, μέ 1.721 σχολεῖα ἀγοριῶν καί 398 σχολεῖα κοριτσιῶν μέ 3.818 καί 1.037 δασκάλους ἀντίστοιχα καί μέ 146.970 μαθητές καί 50.787 μαθήτριες (Πηγή: Χρήστου Νερατζῆ : “ ΤΟ ΕΠΟΣ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣΙΑΣ 1919-1922 τ.1. σελ. 43-44. Ἐκδόσεις Τζιαμπέρης/Πυραμίδα 2004”).

Ἀπ’ ὅλα αὐτά δέν ἔμεινε τίποτε στήν Μικρά Ἀσία.

β) Τό βιασμό τῶν γυναικῶν.

Γιά τόν βιασμό τῶν γυναικῶν καί κυρίως τῶν κοριτσιῶν ἡ ἱατρός Ἑλιοτ (M.C. Elliot), Διευθύντρια τῶν Ἀμερικανικῶν Νοσοκομείων Γυναικῶν στήν Σμύρνη ὑπέβαλε στόν Γενικό Πρόξενο τῆς Ἀμερικανικῆς Πρεσβείας στήν Σμύρνη Γεώργιο Χόρτον (George Horton) τήν ἐξῆς ἔκθεσι :

“Ἡ πρόσφατη καταστροφή τῆς Σμύρνης ἀπέδειξε περίτρανα πόσο ἀληθινή ἦταν ἡ περίφημη ρήση τοῦ Gladstone σχετικά μέ τόν χαρακτήρα τῶν Τούρκων.

Ἡ θέση μου ὡς γυναίκα γιαιτροῦ μέ κάνει νά γνωρίζω πολύ καλά τήν μεταχείριση τῶν κοριτσιῶν τῆς Σμύρνης ἀπό τούς Τούρκους. Θεωρῶ ἰδιαίτερης σημασίας τό γεγονός πῶς, στήν διάρκεια τῆς τετραετοῦς ἐμπειρίας μου στήν Τουρκία, δέν συνάντησα οὔτε μία Τουρκάλα, γυναίκα ἢ κοπέλα, θύμα βιασμοῦ. Ἀντίθετα, ἔχω δεῖ ἑκατοντάδες χριστιανές κοπέλες πού πέρασαν ἀπό τά χέρια τῶν Τούρκων. Ἡ πρόσφατη καταστροφή τῆς Σμύρνης δέν ἀποτελέσσει ἐξαίρεση στήν διαπίστωση αὐτή καί, ἀπό αὐτά πού εἶδα μέ τά μάτια μου, μπορῶ μέ ἀσφάλεια νά βγάλω τό συμπέρασμα ὅτι ὁ βιασμός τῶν χριστιανῶν κοριτσιῶν ἀπό Τούρκους στήν Σμύρνη ἦταν μαζικός. Ἐγώ ἡ ἴδια ἐξέτασα δεκάδες κοπέλες, οἱ ὁποῖες, μοῦ διηγήθηκαν καί τίς παρόμοιες ἐμπειρίες ἄλλων κοριτσιῶν πού ἦταν μαζί τους. Μέ ἱατρική ἐξέταση

διαπίστωσα ότι οι διηγήσεις τους δεν είχαν στοιχειά υπερβολής και, συνεπώς, δεν έχω λόγο να πιστέψω ότι οι δηλώσεις που μου έκαναν με τις συντρόφους τους δεν ήταν αληθινές”.

Η μεταχείριση προς τα κορίτσια της Σμύρνης κατά την πρόσφατη τραγωδία του 1922 ήταν άχαρακτήριστη. Είμαι διετεθειμένη να κάνω την δήλωση αυτή δημοσία, ως Αμερικανίδα γιατρός και ως διευθύντρια ενός οργανισμού που επιτελεί μεγάλο ιατρικό έργο στην Ελλάδα μετά την καταστροφή της Σμύρνης ” (George Horton, *Η μάστιγα της Ασίας*, Δ΄ έκδοσι. Έκδόσεις της Έστιας. Αθήνα 2000).

γ) Τόν έκτοπισμό του ανδρικού πληθυσμού.

Ο πρόξενος Γεώργιος Χόρτον αναφέρει στο βιβλίο του “ *Η μάστιγα της Ασίας* ” για τα τραγικά γεγονότα :

“Ένα από τα μεγαλύτερα άνοσιουργήματα στην φρίκη της Σμύρνης ήταν η άπαγωγή των ανδρών ηλικίας μεταξύ 18 και 45 ετών. Επρόκειτο για άκακους γεωργούς και άλλους που με κανένα τρόπο δεν ήταν υπεύθυνοι για την απόβαση του ελληνικού στρατού στη Μικρά Ασία. Ήταν οι μοναδικοί προστάτες των οικογενειών τους και, με τη βίαιη κατακράτηση τους άφησαν άπροστάτευτες τις οικογένειες τους ...Αυτή η τελευταία σκηνή στην προκυμαία της Σμύρνης αποκαλύπτει ολόκληρο τό σατανικό σχέδιο των Τούρκων, σχέδιο που εφαρμόστηκε με μοναδική μεθοδικότητα. Οι στρατιώτες είχαν την άδεια να κορέσουν τα ακόλαστα ένστικτά τους για αίμα, πλιάτσικο και βιασμό πέφτοντας πρώτα πάνω στους Αρμένιους, σφάζοντας και καίγοντάς τους και βιάζοντας τις γυναίκες και τα κορίτσια τους. Αλλά τούς Έλληνες για τούς όποιους έτρεφαν βαθύτερο μίσος, τούς φύλαγαν για ένα θάνατο πιο σιγανό και πιο απολαυστικό. Οι ελάχιστοι που σώθηκαν και γύρισαν πίσω διηγούνται φρικιαστικές ιστορίες. Μερικούς τούς πυροβολούσαν ή τούς σκότωναν κατά ομάδες. Όλοι υπέφεραν από την πείνα και χιλιάδες πέθαναν από αρρώστιες, κούραση και κακουχίες. Αύθεντικές εκθέσεις Αμερικανών παραγόντων των επιτροπών περίθαλψης αναφέρουν ότι βαθιά στο έσωτερικό της Τουρκίας έφθασαν μικρές ομάδες

αίχμαλώτων πού, όταν ξεκίνησαν την πορεία τους, αποτελούνταν από χιλιάδες άνδρες
” (George Horton, *Η μάστιγα της Ασίας, Δ΄ έκδοσι. Έκδόσεις της Έστίας. Αθήνα 2000*).

Τό μαρτυρικό θάνατο τῶν πατέρων καί ἀδελφῶν μας θυμώμαστε σήμερα. Τούς τιμᾶμε γιατί ὑπῆρξαν μάρτυρες τοῦ Εὐαγγελίου καί ἄξιοι τῆς πατρίδας. “Ἐχει καί σ’ αὐτούς ἐφαρμογή ὁ λόγος τοῦ Κυρίου “ *εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καί διὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἀρνίου ἣν εἶχον* ” (Ἀποκάλυψις στ’ 9).

Μαρτύρησαν καί θυσιάσθησαν ἐπειδὴ ἦταν χριστιανοί καί Ἕλληνες.

Ἡ ἱστορία κάθε λαοῦ γράφεται ἀπ’ τοὺς νεκρούς. Τούς ζωντανούς. Καί τοὺς ἀγέννητούς του.

*“ Γνωῖμες, καρδιές, ὅσοι Ἕλληνες,
ὅ, τι εἶστε-μὴν ξεχνᾶτε-
δέν εἶστε ἀπὸ τὰ χέρια σας μονάχα.
Ὅχι ! Χρωστᾶτε
καί σ’ ὅσους ἤρθαν, πέρασαν
θά ῥθουνε, θά περάσουν...
Κριτές θά μᾶς δικάσουν
οἱ ἀγέννητοι, οἱ νεκροί ... ”*

γράφει ὁ μέγας ποιητής μας Κωστής Παλαμᾶς.

Μέ πατρικές εὐχές.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος & Ὑμηττοῦ Δανιήλ.